

Research Paper

Legal aspects of discrimination in the mirror of international sports law

Amir Saed Vakil^{*1}, Mohammad Javad Motahari Far²

1. Faculty of Law and Political Sciences, University of Tehran.
2. Researcher of the international law doctoral course of Tehran University.

ARTICLE INFO

PP: 523-536

Use your device to scan and
read the article online

Keywords:

*discrimination,
international sports law,
gender discrimination,
governments' obligations,
Olympic Charter.*

Abstract

One of the most prominent challenges of the ancient world and the modern era is the movements based on equality and negation of discrimination. In fact, the principle of prohibiting discrimination has been one of the fundamental principles emphasized by various schools of thought throughout history. The purpose of the current research, which is descriptive-analytical, is to examine the legal aspects of discrimination in the mirror of international sports law. The results of the research show that despite the fact that the concept of discrimination is recognized as one of the basic principles in international human rights and one of the general legal principles in the international law system, and governments explicitly prohibit any discrimination against citizens, foreign nationals. Residents in their territory and even in their relations with other countries are prohibited from this. In order to achieve higher goals and protect the fundamental values of the international law system, it is considered legitimate to apply compensatory discrimination. International sports law is one of the areas that, in line with the realization of the basic values contained in the Olympic Charter, has given the color of legitimacy to some discriminatory behaviors and approaches, including the different behaviors between male and female athletes, the religious rights of athletes, the way Dealing with athletes with disabilities, etc. mentioned.

Citation: Vakil, A. S., & Motahari Far, M. J. (2024). **Legal aspects of discrimination in the mirror of international sports law.** *Geography(Regional Planning)*, Special Issue, Number 2, 523-536.

DOI: 10.22034/JGEOQ.2024.232687.2522

^{*} **Corresponding author:** Amir Saed Vakil, **Email:** amirsaedvakil@yahoo.com

Copyright © 2024 The Authors. Published by Qeshm Institute. This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

The study of discrimination in various fields of human rights, especially in societies with religious, racial, sexual and ethnic diversity, is widely used, and this concept is among the concepts and terms that are not defined in the text of any human rights document; However, the supervisory committees have defined discrimination. The United Nations Human Rights Committee believes that the word discrimination, as used in the International Covenant on Civil and Political Rights, refers to any distinction, exception, restriction or preference based on various grounds such as race, color, gender, language, religion. It means political or other beliefs, national and social affiliation, property, birth or other status. According to the Economic, Social and Cultural Rights Committee, discrimination is a distinctive behavior that is based on the specific position or status of individuals or groups such as race, color, gender, religion, ethnicity, etc. In general, sports discrimination is illegitimate only when there is no reasonable basis for the discriminatory behavior or action. According to the above, discrimination in sports has been one of the policies of the United Nations and other international organizations in the fight against anti-human rights systems; On the other hand, the countries that have been subjected to this discrimination accuse the other party of "politicizing sports" and deviating from the extra-political strategies of sports. The Apartheid regime in South Africa considered the aforementioned sanctions to be against the noble policies of sports and a political example of playing in sports (interference of politics in sports) and in recent years, the Zionist regime has rejected the refusal of Iranian athletes to compete with Israeli athletes. Peaceful sports policies and distance from the universal ideals of sports are considered.

Methodology

This research is fundamental in terms of purpose and descriptive-analytical in nature.

Data collection methods include document and library studies.

Results and Discussion

One of the most important aspects of the judicial procedure of the Court of Arbitration for Sport is not the results obtained and the decisions of the cases, but the pattern of the referees' involvement in the institutions supervising the sports. According to the broad powers given to arbitrators in the rules of the court, it is possible to reach an explicitly restrictive pattern and a high level of intervention authority. Article 57 of the rules of the court gives the referees the authority to replace their decisions with the decisions of other sports authorities and thus enables them to limit the rules and regulations of a sports organization and make their decisions govern them. In practice, referees have had a limited and appropriate interpretation of sports policies and regulations, and in this way, they have not only recognized the authority of the governing bodies of sports to explain their policies and administer their actions, but also seek to ensure the application of the principles of fairness and justice. They were also desirable rulers. The function of the sports court is not only to interpret the rules and regulations of sports federations, but also to choose the best models to create a set of harmonized standards for the best performance. These harmonized standards are then applied to all sports federations by encouraging changes in these rules to achieve a model of best practice. When the court believes that the existing provisions can resolve the dispute, it tries to apply the text of the law as written. Nevertheless, where he believes that the law is ambiguous or double-sided, he applies the universal principles of interpretation, the first of which is to refer to the contract itself for interpretation and its application. Competition and general policies CAS gives priority to the competition rules

Conclusion

The obligations accepted by the countries in the covenant of economic, social and cultural rights do not have the necessary clarity and strength. But the legal developments as well as the presentation of theories No. 2 and 3 of the Economic, Social and Cultural Rights Committee, which acts as a quasi-judicial

body for resolving disputes between countries. It specifies the nature of the obligations of the countries and clearer responsibilities for the contracting countries to fulfill the aforementioned obligations.

The Court of Arbitration for Sport (CAS) is an independent and active arbitration body in the field of sports dispute resolution that was established in 1984. This court can deal with various issues in the field of sports, including discrimination. Discrimination in sports can be embodied in different forms such as gender, race, nationality, religion, age, disability, sexual identity and gender. CAS's

role in combating discrimination is indirect, as this court is primarily tasked with resolving disputes and legal claims in the field of sports. However, this organization has played an important role in determining disputes related to discrimination. CAS acts as a sports dispute resolution authority and provides an arbitration process where unions or athletes have disputes. This process includes hearings and issuing arbitral awards. In cases where disputes resulting from discrimination in sports are transferred to the Sports Arbitration Court, the judicial decisions of this court can be effective in resolving these disputes.

References

1. Afrogh, Abdul Mohammad (2018) "Prohibition of discrimination in the field of sports from the perspective of international standards", Master's thesis, human rights field, Faculty of Humanities, Shahid Beheshti University, 62-97. [In Persian]
2. Alaei, Mustafa (2016). "The nature of obligations of subjects of international law towards economic, social and cultural rights", *International Studies Quarterly*, (4), 59-76. [In Persian]
3. Bigleri, Jahangir (2008) "Solving sports disputes through arbitration", master's thesis in private law, Islamic Azad University and Ahad Tehran Center, 54-98. [In Persian]
4. Blackshaw Ian, (2003), *The Court of Arbitration for Sport: An International Forum for Settling Disputes Effectively within the Family of Sport*, *Journal of Entertainment Law*, 2 (2)4. (2).p58-95.
5. John G.Ruggie, 'For The Game For The World:FIFA and Human Rights'.Shift and Harvard Kennedy School,2016,<http://www.sportandhumanrights.org/wordpress/wp-content/uploads/2015/07/ruggie-human-rights-FIFA-report-April-2016.pdf>.p55-201.
6. Khouli, Amin (2004). "Sports and society", translator: Sheikhi, Hamid Reza, 2nd edition, Tehran, Samit Publications, 14-85. [In Persian]
7. Mafi, Homayun and Faraz Shahlai (2016). "The challenges of establishing the National Court of Arbitration for Sport: a comparative study of the Court of Arbitration for Sport (CAS)", *Public Law Research Quarterly*, (54), 62-35. [In Persian]
8. Nawab Daneshmand, Fariba, Hashemi, Seyyed Mohammad and Amirhossein Ranjbarian (2021). "The Position and Function of the Consultative Committee of the Human Rights Council in the International Human Rights System", *Quarterly Journal of Public Law Studies*, (3), 841-864. [In Persian]
9. Reilly,L.(2012). "Introduction to the Court of Arbitration for Sport(CAS) & the Role of National Courts in International Sports Disputes". *An Symposium*,1-20.
10. Rutherford, Dabid, 2018, *States' Obligations under International Human Rights Conventions: The Implications for Government Sport Policy*. [online], The Commonwealth. <https://production-new-commonwealth-files.s3.eu-west-2.amazonaws.com/migrated/inline/States%20Obligations%20Under%20International%20Human%20Rights%20Conventions.pdf>p85-96.

11. Salamat, Arad (2020) "Prohibition of discrimination in sports from the perspective of international law", master's thesis, field of international law, Faculty of Law and Political Sciences, Allameh Tabatabai University, 35-75. [In Persian]
12. Sustainabledevelopment.UN.Org. "Transforming our world:the 2030 Agenda for Sustainable Development.art 37.p44-87.

انجمن ژئوپلیتیک ایران

فصلنامه جغرافیا (برنامه ریزی منطقه‌ای)

ویژه‌نامه، شماره ۲، زمستان ۱۴۰۲

شاپا چاپی: ۶۴۶۲-۲۲۲۸ شاپا الکترونیکی: ۲۱۱۲-۲۷۸۳

Journal Homepage: <https://www.jgeoqeshm.ir/>

مقاله پژوهشی

جنبه‌های حقوقی تبعیض در آیین حقوق بین‌الملل ورزش

امیرسعد وکیل*: دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران.

محمدجواد مطهری‌فر: پژوهشگر حقوق بین‌الملل پردیس بین‌المللی دانشگاه تهران.

اطلاعات مقاله	چکیده
شماره صفحات: ۵۳۶-۵۲۳ از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید واژه‌های کلیدی: تبعیض، حقوق بین‌الملل ورزش، تبعیض جنسی، تعهدات دولت‌ها، منشور المپیک.	یکی از مطرح‌ترین چالش‌های دنیای کهن و عصر مدرن حرکت‌هایی است که مبنای آن برابری خواهی و نفی تبعیض است. در واقع اصل منع تبعیض یکی از اصول بنیادین و مورد تأکید انواع مکاتب فکری در طول تاریخ بوده است. هدف پژوهش حاضر که با روش توصیفی-تحلیلی می‌باشد بررسی جنبه‌های حقوقی تبعیض در آیین حقوق بین‌الملل ورزش است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که علیرغم اینکه مفهوم تبعیض به عنوان یکی از مبانی اساسی در حقوق بین‌الملل بشر و یکی از اصول کلی حقوقی در نظام حقوق بین‌الملل شناخته می‌شود و دولت‌ها به صراحت از اعمال هر گونه تبعیض نسبت به شهروندان، اتباع خارجی مقیم در قلمرو خود و حتی در روابط خویش با سایر دول منع شده‌اند با این اوصاف به منظور تحقق اهدافی عالی تر و صیانت از ارزشهای بنیادین نظام حقوق بین‌المللی در مواردی اعمال تبعیض‌های جبران‌ناپذیر مشروع شناخته می‌شود. حقوق بین‌الملل ورزش یکی از حوزه‌هایی است که در راستای تحقق ارزشهای اساسی مندرج در منشور المپیک، رنگ مشروعیت به برخی رفتارها و رویکردهای تبعیض آمیز زده است که از جمله می‌توان به رفتارهای متفاوت بین ورزشکاران مرد و زن، حقوق مذهبی ورزشکاران، نحوه برخورد با ورزشکاران دارای معلولیت و غیره اشاره کرد.

استناد: وکیل، امیرسعد؛ مطهری‌فر، محمدجواد (۱۴۰۲). جنبه‌های حقوقی تبعیض در آیین حقوق بین‌الملل ورزش. فصلنامه جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، ویژه‌نامه، شماره ۲، صص ۵۳۶-۵۲۳.

DOI: 10.22034/JGEOQ.2024.232687.2522

* **Corresponding author:** Amir Saed Vakil, **Email:** amirsaedvakil@yahoo.com

Copyright © 2024 The Authors. Published by Qeshm Institute. This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

* نویسنده مسئول: امیرسعد وکیل پست الکترونیکی: amirsaedvakil@yahoo.com

مقدمه

مطالعه تبعیض در حوزه‌های مختلف حقوق بشر به ویژه در جوامع دارای تنوع دینی، نژادی، جنسی و قومی، کاربرد فراوانی دارد و انگهی این مفهوم از جمله مفاهیم و اصطلاحاتی است که در متن هیچ سند حقوق بشری تعریف نشده است؛ با این حال کمیته‌های ناظر، به تعریف تبعیض پرداخته‌اند. کمیته حقوق بشر سازمان ملل، معتقد است واژه تبعیض چنان که در میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، به کار رفته است بر هر تمایز، استثناء، محدودیت یا ترجیحی که مبتنی بر زمینه‌های مختلف مانند نژاد، رنگ، جنسیت، زبان، دین، باورهای سیاسی یا دیگر باورها، وابستگی ملی و اجتماعی، اموال و دارایی، تولد یا دیگر وضعیت‌ها باشد، دلالت می‌کند. از نظر کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، تبعیض رفتار متمایزی است که مبتنی بر موقعیت یا وضعیت خاص افراد یا گروه‌ها مانند نژاد، رنگ، جنسیت، دین، قومیت و غیره باشد. به طور کلی، تبعیض ورزشی تنها زمانی غیر مشروع است که هیچ مبنای معقولی برای رفتار یا عمل تبعیض آمیز وجود نداشته باشد. بنابر مطالب یاد شده در بالا اعمال تبعیض در ورزش یکی از سیاست‌های سازمان ملل متحد و دیگر سازمان‌های جهانی در مبارزه با نظام‌های ضد حقوق بشری بوده است؛ از طرف دیگر کشورهایی که مورد این تبعیض قرار گرفته‌اند طرف مقابل را به "سیاسی کردن ورزش" و عدول از راهبردهای فرا سیاسی ورزش متهم می‌نمایند. رژیم آپارتاید در آفریقای جنوبی اعمال تحریم‌های پیش گفته را بر خلاف سیاست‌های متعالی ورزش و مصداق سیاسی بازی در ورزش (دخالته سیاست در ورزش) قلمداد می‌نمود و در سالهای اخیر نیز رژیم صهیونیستی امتناع ورزشکاران ایرانی از مسابقه با ورزشکاران اسرائیلی را عدول از سیاست‌های صلح طلبانه ورزش و فاصله گرفتن از آرمان‌های جهانی ورزش قلمداد می‌نماید. بنا به مطالب پیش گفته اگرچه ورزش در پیشینه تاریخی خود به عنوان امری صرفاً مبتنی بر گذران وقت، پرورش جسمانی و آمادگی رزمی مطرح می‌شده است اما امروزه گسترش ورزش‌های متحد‌الشکل در کشورهای مختلف، تشکیل سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با ورزش، رغبت جهانی به شرکت در مسابقات ورزشی و ... ورزش را به عنوان امری مهم و اساسی در قرن حاضر در جهت نیل به اهداف توسعه پایدار، گسترش صلح و عملی نمودن اهداف جهانی شدن مطرح ساخته است. از جمله اهداف عالی ورزش در عصر حاضر رفع تمامی تبعیض‌ها و نابرابری‌ها است؛ آنگونه که در میادین ورزشی ورزشکارانی از کشورهای مختلف با رنگ‌ها و ادیان مختلف باهم مسابقه می‌دهند و در بستری صلح آمیز تماشاگران مختلف از کشورهای گوناگون به تماشای بازی‌ها می‌پردازند و بدین ترتیب ورزش به عنوان یکی از ابزارهای توسعه حقوق بشر شناخته می‌شود. هدف از اجرای تحقیق حاضر، بررسی جنبه‌های حقوقی تبعیض در آئینه حقوق بین‌الملل ورزش می‌باشد. در مورد مطالعات گذشته، عشقی صحرایی، هستی، ۱۳۹۶، بررسی نقش عدالت در حقوق ورزشی زنان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا، مطابق با بیان نویسنده در این اثر ورزش یکی از فعالیت‌های مهم زندگی انسان است که در همه‌ی جوامع بشری به‌نوعی مطرح بوده و هست. امروزه ورزش نسبت به گذشته، بسیار نظام مند و متحول شده است و علاوه بر تأثیر در ارتقای سلامت جامعه، دارای کارکردهای متعدد و مهمی است. در پژوهشی دیگر علی پور، خاطر، ۱۳۹۴، تبعیض جنسیتی در مسابقات المپیک، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی. آنچه‌آنکه نویسنده در این اثر بیان کرده است زنان تقریباً نیمی از جامعه انسانی را تشکیل می‌دهند که وجودشان از نظر ماهیت ضروری و از نظر کمیت موثر و سازنده است. همه افراد بشر، فارغ از جنسیت، به‌واسطه کرامت ذاتی بشری خود به یک اندازه شایسته‌اند که از حقوق انسانی یکسان بهره‌مند شوند. نقطه‌ی آغازین پرداختن به موضوع زنان به رسمیت شناختن اصل برابری زن و مرد و تساوی حقوق آنان در مقدمه منشور سازمان ملل متحد در سال ۱۹۴۵ و در پی آن، تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر در سال ۱۹۴۸ و میثاق‌های حقوق بشر در سال ۱۹۶۶ و ممنوع شدن تبعیض جنسیتی در آن اسناد است.

مبانی نظری

جهت تشریح تعهدات دولت‌ها در خصوص مبارزه با تبعیض در ورزش، ناگزیر باید حق بر ورزش و ممنوعیت تبعیض آن بدین معنی که باید برای تمام افراد بشر بدون هیچ تبعیضی امکان ورزش کردن و دسترسی به خدمات ورزشی را داشته باشند، بررسی نمود و سپس با تبیین این که این حق در زیر شاخه کدام یک از حقوق می باشد و در کدام یک از اسناد بین المللی جای می گیرد به شناسایی ماهیت تعهدات دولت‌ها پرداخت (آراد، ۱۳۹۹).

شناسایی اینکه ورزش و تفریح از حقوق اساسی بشر است و سهمی که می تواند در توسعه پایدار ایفا نماید افزایش یافته است. در ماده ۳۷ دستورالعمل توسعه پایدار ۲۰۳۰ که در اجلاس هفتم مجمع عمومی سازمان ملل متحد، به تصویب رسید. چنین بیان شده است: ورزش نقش مهمی در فعال نمودن توسعه پایدار دارد، گسترش مشارکت در ورزش موجب توسعه و صلح می شود و ارتقای آن زنان و کودکان را قدرتمند می نماید و همچنین سبب سلامت، آموزش و همبستگی اجتماعی می شود و ما بر این امر صحنه می گذاریم. با این وجود از وظایفی که دولت‌ها در قبال مردمانی که تحت تأثیر تصمیمات سازمانهای ورزشی و مشاغل ورزشی می باشند درک آگاهی کمتری دارند. دولت‌ها از طریق سرمایه گذاری مؤثر و ترویج ورزش همگانی و تضمین این امر که ورزش صلح و عدالت را برای تمام افراد مرتبط با آن ایجاد می نماید نقش خود را ایفا می کنند (Sustainabledevelopment.UN.Org).

وظایف دولت‌ها در عرصه ملی و بین المللی

ورزش و تفریح هر دو از حقوق اساسی بشر و وسیله ای برای دستیابی به ارتقای رفاه مردمان است. کشورهای عضو معاهدات بین المللی طبق حقوق بین الملل بشر به منظور حمایت و ارتقای حق بر ورزش و تفریح افراد داخل در صلاحیت خود وظایفی دارند. از سویی ورزش ابزاری برای تحقق بخشیدن به بسیاری از وظایف حقوق بشری دولت‌ها است. ورزش سازمانهایی را در ساختار جامعه ایجاد می کند. مشارکت در ورزش به عنوان قسمتی از «مشارکت در زندگی فرهنگی» در ماده ۱۵ میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی فرهنگی به رسمیت شناخته شده است. کمیته ناظر بر این میثاق در نظریه عمومی شماره ۲۱ خود صراحتاً بیان می کند: «ورزش و بازی در تعریف فرهنگ جای می گیرند. این نظریه عمومی عناصر مشارکت در زندگی فرهنگی، محدودیت های اجرای حقوق فرهنگی، گروه های نیازمند حمایت اجتماعی، وظایف دولت‌ها و مسئولیت افراد، گروه‌ها، اقلیت‌ها و بومیان، سازمانهای مذهبی، سازمان های خصوصی و تجاری و جوامع مدنی را به طور کلی در اجرای مؤثر حقوق افراد برای مشارکت در زندگی فرهنگی در نظر می گیرد. ماده ۵ کنوانسیون منع کلیه اشکال تبعیض در بند «ه» قسمت ۶ به حق بر مشارکت برابر در حقوق فرهنگی به عنوان حقوق حمایت شده اشاره می نماید: «حق مشارکت در فعالیت های فرهنگی با شرایط یکسان». بعلاوه در بخش اول مشارکت در ورزش و فعالیت های بدنی به عنوان یک حق بشری در اسناد ذیل اشاره شده است:

۱- ماده ۱ منشور بین المللی تربیت بدنی، فعالیت های جسمانی ورزش مصوب مجمع عمومی یونسکو (در سال ۲۰۱۵) مقرر می نماید: انجام تربیت بدنی، فعالیت های جسمانی و ورزش یک حق اساسی برای تمام افراد می باشد.

۲- ماده ۳۱ اعلامیه جهانی حقوق مردمان بومی مقرر می نماید:

«۱- مردمان بومی حق دارند میراث فرهنگی، دانش سنتی و نمودهای فرهنگی سنتی و همچنین فن آوری ها و فرهنگهای خود از جمله منابع ژنتیک و انسانی، بذرها، داروها، سنتهای شفاهی، ادبیات، طرح‌ها، ورزشها و بازی های سنتی و هنرهای نمایشی و بصری خود را حفظ، کنترل و توسعه دهند.

۲- کشورها باید به اتفاق مردمان بومی برای به رسمیت شناختن و حمایت از اعمال این حقوق، تدابیر مؤثر به عمل آورند». این اصول راهنما ارجاعات رایجی را در بردارد زیرا به طور صریح به استانداردهایی که در سازمان بین المللی کار. اعلامیه اصول و حقوق اساسی در کار و سایر معاهدات حقوق بشری آمده است، اشاره می نماید. سه عنصر مذکور که توسط دولتها در تمام فعالیتهای ورزشی پذیرفته شده است عبارتند از:

۱- دولتها وظیفه حمایت از حق بشری بر ورزش کردن و اجرای حقوق بشر از طریق ورزش به وسیله سیاست گذاری ها، قانون گذاری ها، آیین نامه ها و اجرای مؤثر آنها را عهده دار هستند.

۲- نظارت بر سازمان‌های ورزشی که مسئولیت احترام به حقوق بشر را دارند، و این امر به منظور ایجاد فرصت‌های برابر برای ورزش کردن و جلوگیری از آسیب رسیدن به افراد در روابط تجاری و به تعدیل رسانیدن این آسیبها می‌باشد.

۳- در جایی که به حقوق بشر افراد در ورزش خدشه وارد می‌شود، آنها باید به جبران خسارت مؤثر دسترسی داشته باشند. در این مورد دولتها و سازمانهای بین‌المللی در بر آورده ساختن این امر وظیفه دارند (John G. Ruggie, 2015).

کشور سوئیس، بر اساس اصول سازمان همکاری و توسعه (OECD) مسئولیت فیفا را برای اجرای اهداف آن سازمان در خصوص مشاغل شناسایی کرد. در نتیجه این شناسایی، فیفا درصدد بازنگری آنچه که برای تحقق اصول راهنمای سازمان ملل و مسئولیت مؤسسات تجاری در سازمان همکاری اقتصادی و توسعه درج شده است برآمد.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف بنیادی و از نظر ماهیت توصیفی-تحلیلی است. شیوه‌های گردآوری داده‌ها شامل مطالعات اسنادی و کتابخانه‌ای است.

یافته‌های تحقیق

ترویج حقوق بشر از طریق ورزش

در کشورهای پیشرفته دنیا ورزش به عنوان عاملی ضروری برای سلامتی جسمانی و روانی شناخته شده است و میزان مشارکت عمومی مردان و زنان در ورزش، وضعیتی به مراتب بهتر از میزان مشارکت مردم در کشورهای جهان سوم دارد. ارزش‌ها، اهداف و مأموریت‌های ورزش در جهان مدرن متعدد می‌باشد. ورزش فعالیت فرهنگی چند بعدی و فعالیت تفریحی و گروهی می‌باشد که به زندگی غنا می‌بخشد. ورزش قلمرو گسترده‌ای دارد که شامل اعمال و تمرین‌های فیزیکی می‌شود و همچنین ابزاری جهت بهبود سبک زندگی، ایجاد فرصت‌های اشتغال، ترویج صلح، احترام و مبارزه با نژادپرستی است. اگر ورزش به روش درست مورد استفاده واقع شود، به ساختن نسل و محیطی بر اساس احترام و همکاری می‌تواند یاری رساند و از آن طریق منجر به تقویت احترام به حقوق بشر و ترویج حقوق بشر برای تمام بشر شود. ارزش‌های ورزش شامل وحدت، کار گروهی و احترام، بردباری، بازی منصفانه و دوستی چارچوب بسیار خوبی را ایجاد می‌نماید، که در آن افراد جوان می‌توانند یاد بگیرند و رشد نمایند.

ورزش در طول تاریخ خود، همواره یکی از ابزارهای پذیرفته شده در اجتماع است که برای تخلیهٔ سلايق و تمایلات سرکوب شده و سبک کردن احساس رنج و تنش قلمداد می‌شود که فرد در برابر فشارهای مختلف زندگی اجتماعی احساس می‌نماید. این عامل یکی از مفاهیم بنیادین بوده که در پرتو آن بازی‌های المپیک و مسابقات بزرگ ورزشی پدید آمده است. بازی‌ها و مسابقاتی که مردم در آنها برپایهٔ محبت، تفاهم و دوستی در یک چارچوب تفریحی تنش‌زدا، گرد هم می‌آیند. در بازی‌های المپیک، یعنی بالاترین سطوح و چارچوب‌های رقابت ورزشی در سطح جهانی اخلاق، بازی جوانمردانه، روحیهٔ ورزشی، برادری و تعالی و سربلندی چارچوب‌های ارزشی می‌باشند که خطوط کلی اندیشه المپیک را شکل می‌دهند (خولی، ۱۳۸۳).

همبستگی و بی‌طرفی برای نیل به ارزش‌ها و آرمانهای المپیک مهم است. وقایع ورزشی نباید برای نشان دادن اعتراضات و فشارهای سیاسی مورد استفاده واقع شود (نواب دانشمند و همکاران، ۱۴۰۰).

در منشور المپیک چنین بیان شده است «ورزش یک حق بشری است. هر شخص باید امکان انجام ورزش بدون هر نوع تبعیض را داشته باشد و متقابلاً روح المپیک نیازمند درک روحیه دوستی، همبستگی و بازی منصفانه است (خولی، ۱۳۸۳).

ورزش به عنوان شکلی از رفتار انسانی باید تحت قوانین کلی حقوق بشر و معاهدات خاص تفسیر و عمل شود. نقش منشور المپیک با اعلامیهٔ جهانی حقوق بشر و اسناد و قطعنامه‌های پایه‌ای و مهم تکمیل می‌شود. تاکنون مجمع عمومی قطعنامه‌های گوناگونی را در زمینهٔ ورزش صادر نموده است؛ از جمله: قطعنامهٔ ۶۷/۱۷، در ۲۸ نوامبر سال ۲۰۱۲، قطعنامهٔ ۵/۸۵ در ۳ نوامبر سال ۲۰۰۳، قطعنامهٔ ۵۹/۱۰ در ۲۷ اکتبر سال ۲۰۰۴، تصمیم مجمع عمومی به اعلام سال ۲۰۰۵ برای ورزش و آموزش جسمی، به منظور تقویت ورزش به عنوان ابزاری برای ارتقا آموزش، سلامتی، توسعه و صلح و قطعنامهٔ ۱/۶، در ۱۶ سپتامبر سال ۲۰۰۵،

قطعه‌نامه ۶۰/۹ در ۳ نوامبر سال ۲۰۰۵، قطعه‌نامه ۶۱/۱۰ در ۳ نوامبر سال ۲۰۰۶، قطعه‌نامه ۶۲/۶۲ در ۲۳ ژوئیه سال ۲۰۰۸، قطعه‌نامه ۶۳/۱۳۵ در ۱۱ سپتامبر سال ۲۰۰۸ و قطعه‌نامه ۹۵/۴ در ۱۸ اکتبر سال ۲۰۱۰. دبیرکل در گزارشی با عنوان «ورزش برای توسعه و صلح» جریان‌سازی یک ابزار چند کاربردی، برنامه‌ها و ابتکارهای صورت گرفته به وسیله اعضای ملل متحد و موسسات تخصصی در خصوص استفاده از ابزار ورزش برای توسعه و صلح را بررسی نمود. مجمع عمومی توان بالقوه ورزش را برای کمک به تحقق اهداف توسعه هزاره مورد شناسایی قرار داد و یادآوری نمود که ورزش چنین توان بالقوه‌ای دارد؛ همانگونه که در اجلاس نشست سران در سال ۲۰۰۵ اعلام شد که ورزش توانایی بالقوه پرورش دادن صلح و توسعه و کمک به یک جو بردباری و درک را دارد و تاکید کرد که ورزش یک ابزار برای آموزش است که می‌تواند همکاری، همبستگی و سلامتی در سطح محلی، ملی و بین‌المللی را ارتقا دهد.

در سپتامبر سال ۲۰۱۳ شورای حقوق بشر سازمان ملل در نشست بیست و چهارم در شهر ژنو، قطعه‌نامه ای با عنوان «ترویج حقوق بشر از طریق ورزش و آرمان‌های المپیک» را تصویب کرد و در آن دولتها را دعوت نمود تا با کمیته بین‌المللی المپیک و کمیته بین‌المللی پارالمپیک در خصوص استفاده از ورزش و مسابقات المپیک به عنوان ابزاری برای ترویج حقوق بشر، توسعه، صلح، گفتگو و سازش در جریان مسابقات المپیک و پارالمپیک همکاری کند. همچنین این قطعه‌نامه دولتها را تشویق می‌کند که از ورزش به عنوان ابزاری برای مبارزه با همه اشکال تبعیض استفاده نمایند و نیز از کمیته مشورتی درخواست می‌نماید که مطالعه ای در زمینه استفاده از ورزش و آرمان‌های المپیک برای ترویج و تقویت رعایت جهانی حقوق بشر انجام دهد و گزارش پیشرفت کار را قبل از نشست بیست و هفتم (سپتامبر سال ۲۰۱۴) به شورا ارائه کند و در این خصوص نظرات دول عضو ملل متحد، سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای، نهادهای ملی حقوق بشر، سازمانهای جامعه مدنی و اجتماعی و سایر طرف‌های ذیربط را جویا شود.

در فوریه سال ۲۰۱۴ کمیته مشورتی در نشست دوازدهم یک گروه را برای تهیه پیش نویس گزارش مذکور ایجاد کرد و کارشناسانی را بعنوان اعضای این گروه منصوب کرد. کمیته از این گروه درخواست نمود که گزارش پیشرفت کار خود را به کمیته مشورتی قبل از نشست سیزدهم کمیته، ارائه کند. پرسشنامه‌هایی تهیه شد و در مارس ۲۰۱۴ میان کشورها، سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای، نهادهای ملی حقوق بشر، جامعه مدنی و سایر طرف‌های ذیربط منتشر شد. گزارش پیشرفت کار در نشست بیست و هفتم به شورای حقوق بشر ارائه شد و در این نشست، در سپتامبر سال ۲۰۱۴ شورای حقوق بشر قطعه‌نامه ۲۷/۸ را تصویب کرد و در آن از کمیته مشورتی درخواست نمود که مطالعه‌اش را در خصوص «امکانات استفاده از ورزش و المپیک برای ترویج حقوق بشر برای همه و تقویت احترام جهانی به حقوق بشر» تکمیل کند و به شورای حقوق بشر قبل از نشست سی ام سپتامبر ۲۰۱۵ ارائه نماید.

کمیته مشورتی در این گزارش، دولتها را ترغیب کرد که قانونگذاری به منظور ترویج و توسعه ورزش را تقویت نماید و قوانینی در زمینه ممنوعیت تبعیض بر اساس نژاد، رنگ، جنسیت، اصلیت، زبان، مذهب و... و ممنوعیت اذیت و استثماری جنسی و آزار در ورزش تصویب کنند و به تلاش‌هایشان برای افزایش مبارزه با هرگونه نقض حقوق بشر در ورزش شامل استعمار جنسی کودکان و...، ادامه دهند و دسترسی به ورزش را در سطح ملی برای همه افراد صرفنظر از جنسیت، نژاد، زبان، اصلیت و وضعیت اجتماعی و... فراهم نمایند (نواب دانشمند و همکاران، ۱۴۰۰).

در ماه مارس سال ۲۰۱۸ شورای حقوق بشر قطعه‌نامه ای را در خصوص ترویج حقوق بشر از طریق ورزش و آرمان‌های المپیک تصویب نمود و در آن دولتها را تشویق کرد تا بهترین رویه‌ها و ابزارها را برای ترویج ورزش و فعالیت‌های فیزیکی برای همه اعضای اجتماع و پرورش فرهنگ ورزش در جامعه به کار گیرند و دولتها و سازمان‌های ملی منطقه ای و بین‌المللی را دعوت کرد که برنامه‌ها و فعالیت‌هایی را ترتیب دهند که فرصت‌هایی را برای دسترسی همه افراد به ورزش به ویژه کودکان، جوانان، معلولان، زنان و دختران فراهم سازند. همچنین این قطعه‌نامه از دولتها خواست که اقدامات موثری در مورد مخاطب قرار دادن و پایان دادن به خشونت‌هایی که طی وقایع ورزشی رخ می‌دهند، اتخاذ کند.

مسئولیت دولت‌ها در خصوص مبارزه با تبعیض

حق بر ورزش کردن بخشی از حقوق فرهنگی اجتماعی می باشد و بر اساس بند «ه» ماده ۵ کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض که در آن دولت های عضو متعهد هستند که انواع تبعیض را نسبت به حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به هر شکل و صورتی که باشد ممنوع و ریشه کن نمایند و حق هر فرد را به مساوات در برابر قانون و به ویژه در تمتع از این حقوق بدون تمایز از لحاظ نژاد یا رنگ یا ملیت یا قومیت تضمین کنند.

با وجود آن که کمیته ناظر بر اجرای این کنوانسیون در نظریات عمومی خود در خصوص مبارزه با تبعیض در ورزش سخنی به میان نیاورده است اما می توان با وحدت ملاک از تعهداتی که بر دولت ها نسبت به حقوق اقتصادی اجتماعی و فرهنگی بار کرده است و با اثبات این که حق بر ورزش هم از زمره حقوق اجتماعی و فرهنگی انبای بشر است نظریه عمومی شماره ۴۸ این کمیته را که در تاریخ ۱۵ مارچ ۱۹۹۶ تصویب و صادر نموده است نسبت به مبارزه با تبعیض در ورزش سرایت داد در این نظریه بیان می شود که حقوق ذکر شده در ماده ۵ با وجود آن که حقوق و آزادی های مندرج در مقدمه این کنوانسیون در راس حقوق و آزادی ها قرار دارند و برگرفته از منشور ملل متحد و اعلامیه جهانی حقوق بشر است، حصری نمی باشد. در نتیجه با این تفسیر کمیته می توان چنین استنباط کرد که نسبت به حق بر ورزش به عنوان یک حق بشری هم قاعده منع تبعیض حکمفرماست این کمیته بدون آن که روش خاصی را برای اجرای تعهدات دولت ها در قبال منع تبعیض ارائه نماید بیان می کند که هر دولت با توجه به ساختار های حقوقی موجود خود باید این حقوق را تضمین کند و علاوه بر به رسمیت شناختن این حقوق و آزادی ها در حوزه اجرا آن ها را عاری از تبعیض عملیاتی نماید. عبارت «تضمین کند تفسیر به نتیجه بودن تعهدات» مندرج در این کنوانسیون را به ذهن متبادر می نماید (اعلایی، ۱۳۹۵).

ابزارهای دولت برای مقابله با تبعیض در ورزش

حکمرانی مطلوب در ورزش از ابزارهایی می باشد که به طور قطع در مبارزه با تبعیض کارساز هستند؛ به گونه ای که از این طریق فساد و رشوه در همه ی اشکال آن قابل کنترل می شود و شفافیت و پاسخگویی را در تمامی سطوح ورزش میسر می نماید. و نیز، ایجاد امنیت در ورزش به نوعی که از خشونت و اهانت در تمام سطوح ورزش جلوگیری شود و از سوءاستفاده، استثمار، قاچاق و شبه جرم‌ها علیه اقلیت‌ها جلوگیری شود، می‌تواند در نهایت مقابله با تبعیض در ورزش را هم ارتقا بخشد. با هدف پیشرفت و گسترش استعدادیابی در ورزش، مبارزه با مداخله در مسابقات ورزشی از طریق نظارت مؤثر بر گردش مالی در حوزه ورزش، جلوگیری از جرائم سازمان‌یافته‌ای که به تغییر نتایج مسابقات ورزش منتج می شود، و ایجاد برابری در ورزش از طریق ارتقا و تضمین اجرای قوانین بدون تبعیض نسبت به تمامی گروه‌ها باید مدنظر دولت باشد. البته ایجاد برابری یادشده جز از طریق روش‌های حل اختلافات، اصلاح مقررات، ارتقای حقوق و شناسایی گروه‌های اقلیت امکان‌پذیر نیست (Rutherford, Dabid, 2018).

منع تبعیض به معنای ممنوعیت چهار رفتار می باشد که عبارتند از: تمایز، ممنوعیت، محدودیت و رجحان بر اساس وابستگی‌های نژادی، قومی، نسبی، ملیت، دین یا مذهب و زبان آنان و در راستای دسترسی به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی افراد می باشد.

دیوان بین‌المللی ورزش و کمیته بین‌المللی المپیک

در این بند به بررسی دیوان بین‌المللی ورزش و کمیته بین‌المللی المپیک خواهیم پرداخت و هر یک را در جای خود شرح خواهیم داد.

دیوان داوری بین‌المللی ورزش

داوری در ورزش و رفع منازعات ناشی از آن محصول اوامر و توصیه های سازمان بین‌المللی ورزشی نظیر کمیته بین‌المللی المپیک و فدراسیون های بین‌المللی است و نهادهای داوری توسط این سازمانها در سطح بین‌المللی شکل گرفته و مقبولیت پیدا کرده است (بیگلری، ۱۳۸۸).

پیش از دهه ۱۹۸۰ هیچ نهاد شناخته شده مستقلی وجود نداشت که صلاحیت صدور آرای الزام آور در رابطه با مسایل ورزشی را هم در سطح بین‌المللی و هم ملی داشته باشد. ورزش غالباً برای تضمین اجرای درست برنامه ها و زمان بندی ها نیاز به یک

سیستم تصمیم‌گیری سریع داشت. نهاد مربوط باید نهادی مستقل از فدراسیون‌های بین‌المللی و ملی می‌بود، تا بی‌طرفی لازم را تضمین نماید. با کوشش‌های رئیس کمیته بین‌المللی المپیک و یکی از قضات دیوان بین‌المللی دادگستری سرانجام اساسنامه دیوان داوری ورزش از ۳۰ ژوئن ۱۹۸۴ لازم‌الاجرا شد. در سال ۱۹۹۱، دیوان دستورالعمل داوری را منتشر نمود که حاوی چند مدل شرط ارجاع به داوری بود. یک راه درج شرطی در اساسنامه یا مقررات فدراسیون‌ها یا باشگاه‌ها بدین شرح بود: «هر اختلاف ناشی از اساسنامه و مقررات کنونی فدراسیون که از طریق دوستانه قابل حل و فصل نباشد به استثنای حق مراجعه به دادگاه‌های عادی باید در نهایت توسط محکمه‌ای که بر اساس اساسنامه و قوانین دیوان داوری ورزش تشکیل شده است حل و فصل شود طرفین متعهد می‌شوند تا با اساسنامه و مقررات مربوطه تطابق یافته و با حسن نیت رأی صادره را پذیرفته و به هیچ وجه از اجرای آن ممانعت نکنند.»

فدراسیون بین‌المللی اسب دوانی اولین نهاد ورزشی بود که این شرط را تصویب نمود. تا سال ۱۹۹۱ پرونده‌های مختلفی به دیوان ارجاع شد که مربوط به موضوعاتی مانند ملیت ورزشکاران، قراردادهای استخدام، حق پخش تلویزیونی اسپانسرینگ و مجوز بود با توجه به ظاهر شرط داوری تجدید نظر چندین پرونده دوپینگ هم مطرح شد. در اثر طرح یکی از این پرونده‌ها ساختار دیوان دچار تغییر و تکامل شد در پی برخی تحولات و با دخالت دادگاه فدرال سوئیس سرانجام ساختار دیوان اصلاح شده و به منظور تضمین استقلال این نهاد داوری با امضای موافقتنامه پاریس ۱۹۹۴ شورای بین‌المللی داوری ورزشی ایجاد شد. این ساختار جدید مجدداً طی شکایتی توسط دیوان عالی سوئیس مورد بررسی قرار گرفت و در نهایت استقلال کامل دیوان از کمیته بین‌المللی المپیک تأیید شد. در کنفرانس جهانی دوپینگ در ورزش که در مارس ۲۰۰۳ برگزار شد نهضت المپیک و دولت‌های متعددی به تصویب قانون جهانی مبارزه با دوپینگ اقدام نمودند؛ که ماده ۱۳ آن دیوان را مرجع تجدید نظر از تمام اختلافات بین‌المللی مرتبط با دوپینگ می‌داند.

نزدیک به ۴۵ درصد پرونده‌های دیوان به تجدید نظر خواهی از تصمیمات یکی از نهادهای فدراسیون بین‌المللی فوتبال (فیفا) مرتبط است و ۳۰ درصد را هم پرونده‌های دوپینگ تشکیل می‌دهند. از ۲۵ درصد باقیمانده هم ۱۵ درصد مربوط به سایر دعاوی و ۱۰ درصد پرونده‌های تجاری بین‌المللی می‌باشند. دعاوی دیگر هم معمولاً به مسایلی مانند اختلافات مربوط به انتخاب و کسب سهمیه رقابت‌ها، اختلافات سیاسی بر سر حکومت اعتراض به انتخابات و اعتراض به میزبانی رقابت‌ها مربوط می‌شوند» (Reilly, 2012).

رأی داوری صادره توسط دیوان ورزشی نهایی و از زمان ابلاغ به طرفین برای آنها لازم‌الاجرا و الزام‌آور است. این آرا نیز به مانند سایر آرای بین‌المللی داوری می‌توانند بر اساس قواعد معمول حقوق بین‌الملل خصوصی و به خصوص بر اساس مفاد کنوانسیون نیویورک در رابطه با شناسایی و اجرای آرای داوری خارجی مصوب ۱۰ ژوئن ۱۹۵۸ اجرا شوند. موقعیت دیوان همچنین توسط کنوانسیون اروپایی مربوط به شناسایی شخصیت حقوقی سازمان‌های بین‌المللی غیر دولتی شناسایی شد. در صورتی که شخصی از رأی صادره توسط دیوان ناراضی باشد می‌تواند به دادگاه‌های سوئیس که در حوزه قضایی مقر دیوان قرار دارند تحت شرایط محدودی و بر طبق بند ۲ ماده ۱۹۰ قانون فدرال سوئیس در رابطه با حقوق بین‌الملل خصوصی شکایت نمایند. تا به حال اثبات شده که دیوان داوری ورزش نهادی محبوب و مؤثر برای رسیدگی به اختلافات ورزشی به طرز عادلانه موثر و سریع و در درون خانواده ورزش در مقایسه با محیط خصمانه و پرهزینه محاکم عادی است رویه‌های مورد استفاده دیوان متناسب با مراجعان و منعطف بوده و اکثر پرونده‌های ارجاعی به آن ظرف چند ماه حل و فصل شده‌اند دیوان در این راه نیازهای ورزش را به عنوان پدیده‌ای رو به گسترش از نظر اجتماعی و مالی پاسخ داده است (Blackshaw Ian, 2003).

با وجود همه این پیشرفت‌ها و یک دوره اصلاحات عمیق به منظور تضمین استقلال و اعتبار آرای دیوان، هنوز هم نمی‌توان قائل به این بود که دیوان به بلوغ حقوقی لازم رسیده و هنوز هم نقاط ضعفی پایه‌ای در ساختار و صلاحیت‌های دیوان دیده می‌شود. در نظر داشتن این چالش‌ها در تأسیس دیوان ورزشی از آنجا اهمیت پیدا می‌کند، که این چالش‌ها اساساً اعتبار حقوقی آراء داوری صادر شده را زیر سوال برده و با تزلزل در اعتبار چنین نهادی اصولاً تأسیس و فعالیت آن را بی‌نتیجه می‌نماید. با توجه به گستره گوناگون سیستم‌های حقوقی که دیوان در بررسی‌هایش به آنها رجوع می‌نماید و قواعد متفاوت سازمان‌های ورزشی احتمال تضاد و عدم هماهنگی در آرای صادره هم وجود دارد. بسیاری از سازمان‌های ورزشی خصوصی هستند یا تجمعاتی داوطلبانه می‌

باشند که مقامات دولتی اقتدارات حاکمیتی را بر آنها اعمال نمی‌نماید در نتیجه، بیشتر اختلافات مربوط به آنها تحت حاکمیت اصول قراردادی می‌باشند، که با توجه به سیستم‌های حقوقی و اصول قابل اعمال بر ورزشها و ورزشکاران مختلف هستند. هر ملت و در حقیقت هر ورزشی ماهیتاً متفاوت از بقیه است و هماهنگ نمودن این قواعد و سیستم‌های حقوقی و فلسفه‌ها و اهداف طبیعتاً کاری به شدت دشوار می‌باشد. عدم هماهنگی در آرای دیوان در رویه کوتاه چند سال گذشته دیوان هم قابل مشاهده است برای نمونه دیوان در پرونده آندریا را دوکان ژیمناست ۱۶ ساله رومانیایی با سخت‌گیری بسیار رأی کمیته بین‌المللی المپیک در گرفتن مدال طلای المپیک او به دلیل مثبت شدن آزمایش دوپینگ را تایید نمود. به زعم صداقت او و این موضوع که پزشک تیم برای درمان آنفلوآنزایش دارویی را به او داده بود که تنها ماده ممنوعه بود و در بهبود عملکرد ورزشکار هیچ نقشی نداشت باز هم با سخت‌گیری فراوان طرف کمیته بین‌المللی المپیک را گرفت اما در پرونده فوشی علیه فیفا دیوان به دلیل اینکه شناگر محروم ۱۳ ساله بوده و با صداقت تمام با پرونده برخورد نموده بود و ماده ممنوعه هم در بهبود عملکرد او تأثیری نداشته مجازات او را کاهش داد.

یکی از مهمترین جوانب رویه قضایی دیوان دآوری ورزش نه نتیجه حاصل شده و آرای پرونده‌ها بلکه الگوی نحوه دخالت داوران در نهادهای ناظر بر ورزش می‌باشد. با توجه به اختیارات گسترده داده شده به داوران در مقررات دیوان می‌توان به یک الگوی صریحاً محدود کننده و سطح بالایی از اختیار مداخله رسید. ماده ۵۷ مقررات دیوان به داوران اختیاراتی را می‌دهد تا تصمیمات خود را جایگزین تصمیم سایر مقامات ورزشی نماید و در نتیجه آنها را قادر می‌نماید تا قوانین و مقررات یک نهاد ورزشی را محدود کرده و تصمیم خود را بر آنها حاکم نماید، با این وجود در عمل داوران تفسیری محدود و مناسب به هدف را نسبت به سیاستها و مقررات ورزشی داشته‌اند و در این راه نه تنها اقتدار نهادهای حاکم بر ورزش را برای تبیین سیاستها و اداره اعمال خودشان به رسمیت شناخته‌اند، بلکه به دنبال تضمین اعمال اصول انصاف و حاکمیت مطلوب هم بودند. عملکرد دیوان ورزشی نه تنها تفسیر قوانین و مقررات فدراسیونهای ورزشی بلکه انتخاب بهترین الگوها برای ایجاد مجموعه‌ای از استاندارد‌های هماهنگ برای بهترین عملکرد می‌باشد. این استانداردهای هماهنگ سپس به وسیله تشویق تغییرات در این قوانین برای دستیابی به الگوی بهترین روش عمل بر همه فدراسیونهای ورزشی اعمال می‌شود. دیوان وقتی اعتقاد دارد مقررات موجود می‌تواند اختلاف را حل نماید، تلاش می‌نماید تا متن قانون را همانگونه که نوشته شده اعمال نماید. با این وجود، جایی که معتقد است قانون مبهم یا دو پهلو می‌باشد، به اعمال اصول جهانی تفسیر پرداخته که نخستین آن رجوع به خود قرارداد برای تفسیر و اعمال آن می‌باشد به طور مشابه در صورتی که ابهام ناشی از تضاد بین مقررات مربوط به مسابقه و سیاستهای کلی باشد CAS اولویت را به قوانین مربوط به مسابقه می‌دهد (مافی و شهلائی، ۱۳۹۵).

اصل رفتار ملی و رویه بین‌المللی

اصل عدم تبعیض، یکی از مهمترین اصول حقوق بشر است. که از کرامت و شأن انسانی سرچشمه می‌گیرد و به شکل اصل آزادی برابر همه انسان‌ها نمود می‌یابد. پوفندورف و ولف ترکیب اصل برابری طبیعی با اصل آزادی طبیعی انسان را مطرح کردند. از آن پس اصول برابری و عدم تبعیض برای نخستین بار قانوناً به رسمیت شناخته شد و در منشور حقوق ایالات متحده آمریکا، فرانسه اعلامیه جهانی حقوق بشر و حقوق مدنی در سالهای ۱۷۸۹ و ۱۷۹۳ میلادی بیان شد و به تدریج در اکثر قوانین ملی، بین‌المللی و منطقه‌ای گنجانده شد (افروغ، ۱۳۹۷). بنحوی که در کنوانسیون‌های حق کپی رایت و حقوق مجاور بیان شده است رفتار ملی یک قاعده‌ی منع تبعیض می‌باشد که به پدیدآورندگان خارجی تحت حمایت معاهده‌ی مربوط این وعده را می‌دهد که در کشور حمایت‌کننده از همان حمایتی که آن کشور نسبت به اتباع خود اعمال می‌نمایند برخوردار می‌شوند. همچنین اصل رفتار ملی در بردارنده‌ی قاعده‌ی جهت انتخاب قانون می‌باشد که بر اساس آن، قانون کشور حمایت‌کننده بر دامنه‌ی حمایت نسبت به اثر خارجی حاکم می‌باشد. در حقوق بین‌الملل دولتها نمی‌توانند مرتکب نقض حقوق بشر شده و بدون مسؤولیت و مجازات بمانند. با توسعه مسائل حقوق بشری و تعهد دولتها به این قبیل معاهدات، موجب شد، تا حقوق ذاتی بشر بیشتر مورد توجه واقع شود و دولتها در مواجهه با مسائل ضد حقوق بشری از جمله آپارتاید و نقض اصل رفتار ملی واکنش جهانی نشان دهند. دولت‌ها می‌توانند در صورت مشاهده رفتارهای تبعیض آمیز یا ضد اصل المپیکی در یک دولت آن دولت را مورد تحریم قرار دهند که این

موضوع یک نوع ضمانت اجرایی اصل رفتار ملی یا اصل المپیکی توسط دولت‌ها است. بعلاوه، صلاحیت دیوان بین‌المللی دادگستری به عنوان رکن اصلی سازمان ملل متحد در این کنوانسیون است. که دولت‌ها می‌توانند در این مورد به دیوان مراجعه و احقاق حق کنند.

نتیجه‌گیری

تعهدات پذیرفته شده توسط کشورها در میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از وضوح و استحکام لازم برخوردار نیستند. اما تحولات حقوقی و همچنین ارائه‌ی نظریه‌های شماره ۲ و ۳ کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی که به مثابه ارگان شبه قضایی حل اختلافات کشورها عمل می‌کند. ماهیت تعهدات کشورها و مسئولیت‌های روشنتری را برای کشورهای متعاقد جهت تحقق تعهدات مذکور مشخص می‌کند.

دیوان داوری ورزش (CAS) یک نهاد داوری مستقل و فعال در زمینه حل اختلافات ورزشی است که در سال ۱۹۸۴ تأسیس شد. این دیوان می‌تواند به موضوعات مختلفی در حوزه ورزش بپردازد، از جمله تبعیض، تبعیض در ورزش می‌تواند به شکل‌های مختلفی از قبیل جنسیت، نژاد، ملیت، مذهب، سن، معلولیت، هویت جنسی و جنسیت تجسم یابد.۱. نقش CAS در مقابله با تبعیض به صورت غیرمستقیم است، زیرا این دیوان در اصل وظیفه حل و فصل اختلافات و دعاوی حقوقی در زمینه ورزش را دارد. با این حال، این سازمان در تعیین اختلافات مرتبط با تبعیض نقش مهمی ایفا کرده است. CAS به عنوان یک مرجع حل اختلافات در زمینه ورزش عمل می‌کند و در مواردی که اتحادیه‌ها یا ورزشکاران اختلافات دارند، فرآیند داوری را فراهم می‌کند. این فرآیند شامل شنوایی‌ها و صدور رای‌های داوری می‌شود. در مواردی که اختلافات حاصل از تبعیض در ورزش به دیوان داوری ورزش منتقل شود، تصمیمات قضائی این دیوان می‌تواند در حل این اختلافات تأثیرگذار باشد.

علیرغم تمام تلاش‌های صورت گرفته در حوزه مبارزه با تبعیض در ورزش کماکان با چالش‌های زیر در حوزه تبعیض در ورزش مواجه هستیم.

۱- تبعیض سیستماتیک:

بسیاری از چالش‌ها به علت وجود تبعیض سیستماتیک در ساختارهای ورزشی، از جمله فدراسیون‌ها، تیم‌ها، انجمن‌ها و همچنین در سطح جامعه و فرهنگ مرتبط با ورزش به وجود می‌آیند.

۲. نقص در الگوها و فرهنگ:

عدم وجود الگوهای مناسب در ورزش و نقص در فرهنگ سازمانی ورزشی ممکن است باعث بروز تبعیض شود. فرهنگ‌ها و الگوهای فهمیده شده می‌توانند روند تبعیض را تشویق یا مهار کنند.

۳. نابرابری در دسترسی به فرصت‌ها:

برخی افراد به دلیل محدودیت‌های مالی، جغرافیایی، جنسیت، نژاد، و سایر عوامل، به فرصت‌های ورزشی محدود دسترسی دارند. این نابرابری در دسترسی به فرصت‌ها می‌تواند منجر به تبعیض شود.

۴. تبعیض جنسیتی:

در بسیاری از حوزه‌های ورزش، تبعیض جنسیتی هنوز هم یک چالش مهم است. حقوق، حضور در مسابقات، و پرداخت‌ها ممکن است بین مردان و زنان تفاوت داشته باشد.

۵. مسائل نژادی و قومی:

تبعیض بر اساس نژاد و قومیت نیز یک چالش است. در برخی موارد، ورزشکاران از نژادها و قومیت‌های خاص ممکن است با تبعیض و موانع مواجه شوند.

البته پیشرفت‌ها و دستاوردهای مهم مقابله با تبعیض در حوزه ورزش را نیز نباید از نظر دور داشت. از میان دستاوردهای پیشمار در این بخش می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. افزایش آگاهی:

برنامه‌ها و حمایت‌های برای افزایش آگاهی از تبعیض در ورزش و ارتقاء فهم عمومی درباره این مسئله بهبود یافته است.

۲. تغییر الگوها: تلاش‌هایی برای تغییر الگوها و استقبال از الگوهای مثبت در جوامع ورزشی و فرهنگی در حال انجام است.
۳. قوانین ضد تبعیض: تصویب و اجرای قوانین و مقررات ضد تبعیض در اتحادیه‌ها و فدراسیون‌های ورزشی برای جلوگیری از تبعیض در مسابقات و فرصت‌های ورزشی.
۴. حضور زنان در ورزش: افزایش حضور زنان در ورزش‌ها و تلاش برای رفع تبعیض جنسیتی در حوزه ورزش.
۵. جوانب اجتماعی و زیست‌محیطی: افزایش توجه به جوانب اجتماعی و زیست‌محیطی و توسعه ورزش‌های شهری و محلی برای همگان. هرچند که پیشرفت‌ها در حال حاضر قابل ملاحظه است، اما تبعیض در ورزش هنوز یک چالش مهم است و نیاز به تلاش‌های بیشتر برای ادامه روند بهبود دارد.

منابع

۱۳. اعلایی، مصطفی (۱۳۹۵). "ماهیت تعهدات تابعان حقوق بین‌الملل نسبت به حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی"، فصلنامه مطالعات بین‌المللی، (۴)، ۷۶-۵۹.
۱۴. افروغ، عبدالمحمد (۱۳۹۷). "منع تبعیض در حوزه ورزش از منظر موازین بین‌المللی"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته حقوق بشر، دانشکده علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی، ۶۲-۹۷.
۱۵. بیگلری، جهانگیر (۱۳۸۸). "حل و فصل اختلافات ورزشی از طریق حکمیت و داوری"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، ۵۴-۹۸.
۱۶. خولی، امین (۱۳۸۳). "ورزش و جامعه، مترجم: شیخی، حمید رضا"، چاپ ۲، تهران، انتشارات سمت، ۸۵-۱۴.
۱۷. سلامت، آراد (۱۳۹۹). "منع تبعیض در ورزش از منظر حقوق بین‌الملل"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته حقوق بین‌الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی، ۳۵-۷۵.
۱۸. مافی، همایون و فراز شهلائی (۱۳۹۵). "چالش‌های تاسیس دیوان ملی داوری ورزش: بررسی تطبیقی یا دیوان داوری ورزش (CAS)، فصلنامه پژوهش حقوق عمومی، (۵۴)، ۳۵-۶۲.
۱۹. نواب دانشمند، فریبا، هاشمی، سید محمد و امیرحسین رنجبریان (۱۴۰۰). "جایگاه و کارکرد کمیته مشورتی شورای حقوق بشر در نظام بین‌المللی حقوق بشر"، فصلنامه مطالعات حقوق عمومی، (۳)، ۸۴۱-۸۶۴.
20. Blackshaw Ian, (2003), The Court of Arbitration for Sport: An International Forum for Settling Disputes Effectively within the Family of Sport, Journal of Entertainment Law, 2 (2)4. (2).p58-95.
21. John G.Ruggie, 'For The Game For The World:FIFA and Human Rights'.Shift and Harvvard Kennedy School,2016,http://www.sportandhumanrights.org/wordpress/wp-content/uploads/2015/07/ruggie-human-rights-FIFA-report-April-2016.pdf.p55-201.
22. Reilly,L.(2012). "Introduction to the Court of Arbitration for Sport(CAS) & the Role of National Courts in International Sports Disputes". An Symposium,1-20.
23. Rutherford, Dabid, 2018, States' Obligations under International Human Rights Conventions: The Implications for Government Sport Policy. online], The Commonwealth. https://production-new-commonwealth-files.s3.eu-west-2.amazonaws.com/migrated/inline/States%20Obligations%20Under%20International%20Human%20Rights%20Conventions.pdfp85-96.
24. Sustainabledevelopment.UN.Org. "Transforming our world:the 2030 Agenda for Sustainable Development.art 37.p44-87.